

DÖKÜM VE DÖVME ÜRÜNLERİ DEĞERLENDİRME NOTU

(MART 2009)

Döküm ve dövme ürünleri, otomotivden beyaz eşya sanayine, demir-çelik sanayinden çimento sanayine, savunma sanayinden gemi inşa sanayine, tarımdan sağlık sektörüne kadar, hemen hemen tüm sanayi sektörlerinde kullanılmaktadır. Günlük hayatımızda kullandığımız ve yararlandığımız birçok ürünün belli bir bölümü döküm metoduyla üretilmekte olup, üretilen sanayi mamullerinin %90'ında en az bir adet döküm ürünü bulunmaktadır. Döküm sanayinde faaliyet gösteren büyük sanayi kuruluşları genelde otomotiv ve beyaz eşya gibi dayanıklı tüketim sanayine, KOBİ boyutundaki işletmeler ise genelde makine imalat ve inşaat sektörüne yönelik çalışmaktadırlar.

Bu çalışmada üretim rakamları ana döküm sanayi için verilmiştir. Kullanım alanlarına göre incelenen sektörün dış ticaret istatistikleri ise; Devlet Planlama Teşkilatı Özel Komisyonu tarafından döküm ve dövme ürünleri için belirlenen Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon (GTİP) numaralarına göre ele alınmıştır.

1. SEKTÖRÜN DÜNYADAKİ DURUMU

2007 yılında dünya toplam metal döküm üretimi 95 milyon ton civarında gerçekleşmiştir. %33 pay ile Çin ilk sırada yer almış, onu %12,5 ile ABD izlemiştir. Rusya, Hindistan, Japonya ise diğer önemli üretici ülkeler olarak dikkat çekmiştir. Ülkemiz Avrupa'da Almanya, İtalya, Fransa ve İspanya'dan sonra 5., dünya genelinde ise 14. büyük döküm üreticisi konumunda yer alırken, dünya üretiminin %1,4'ünü gerçekleştirmiştir.

Kar marjlarının düşük olması nedeniyle yeni komple yatırımların yapılmaması, hammadde-ana girdi fiyatlarının artması ve spekülörler yoluyla yükselmesi, bu fiyat artışlarının müşteriye yansıtılmasında yaşanan zorluklar, emek yoğun bir sektör olan döküm sektöründe düşük işçilik maliyetleri ile çalışan Çin, Hindistan ve Doğu Avrupa ülkelerinin batı dünyası döküm sektörünü zorlaması, enerji fiyatlarının artması nedeniyle üretim maliyetlerinin yükselmesi, nakliye bedellerinin artması ve bu artışların satış fiyatlarına yansıtılmaması, sektörün batı ülkelerindeki çalışanlar için cazibesini kaybetmesi dünyada sektörün ana problemleri arasında yer almaktadır.

1.1. KULLANICI SEKTÖRLERE GÖRE DÜNYA DÖKÜM VE DÖVME ÜRÜNLERİ İHRACATI

Birleşmiş Milletler (BM) İstatistik Bölümü verilerine göre; 2007 yılında dünya geneli toplam döküm ve dövme ürünleri ihracatı, bir önceki yıla göre %16,2 oranında artış göstererek 391 milyar \$ değerine ulaşmıştır. Almanya, ABD, Japonya, İtalya ve Çin ihracatta önde gelen ülkelerdir. Söz konusu beş ülke 2007 yılında dünya döküm ve dövme ürünleri ihracatının yarısından fazlasını gerçekleştirmiştir.

Türkiye ise 2007 yılında dünya genelinde sektör ihracatında 21. sırada yer almıştır. Döküm ve dövme ürünleri ihraç eden ilk 15 ülke arasında 2007 yılında en fazla ihracat artışı %39,4 ile Polonya'da, %37,1 ile de Çin'de gözlenmiştir.

Dünya genelinde otomotiv sanayine yönelik döküm ve dövme ürünlerinin ihracatı toplamdan %57 pay alırken, makine sanayine yönelik ürünler %32 pay almıştır.

Kullanıcı Sektörlere Göre Dünya Döküm ve Dövme Ürünleri İhracatında İlk 15 Ülke (Bin \$)

	ÜLKE ADI	2005	2006	2007	%Değişim 2007/2006
1	Almanya	46.765.147	52.546.128	61.814.801	17,6
2	ABD	37.792.784	40.528.644	42.427.172	4,7
3	Japonya	33.445.095	34.692.132	37.454.368	8,0
4	İtalya	22.628.984	25.648.977	31.838.761	24,1
5	Çin	13.905.619	19.365.078	26.551.330	37,1
6	Fransa	17.698.576	20.006.896	23.408.035	17,0
7	G. Kore Cum.	10.009.857	12.593.115	15.569.386	23,6
8	İngiltere	11.581.726	12.541.544	13.810.613	10,1
9	İspanya	9.988.016	10.884.875	13.632.184	25,2
10	Meksika	9.113.652	10.551.181	11.642.739	10,3
11	Kanada	11.855.183	12.296.056	11.462.420	-6,8
12	Belçika	6.556.120	6.997.382	9.260.759	32,3
13	Çek Cum.	4.170.210	5.420.239	7.193.888	32,7
14	Polonya	3.786.411	5.023.765	7.002.564	39,4
15	Avusturya	5.033.029	6.198.958	6.834.995	10,3
	Diğer	53.699.250	61.133.512	70.888.877	16,0
	TOPLAM	298.029.658	336.428.482	390.792.891	16,2

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

Not: BM verilerinde en fazla 6'lı GTİP bazında veri temin edilebildiğinden, sekizli bazda ifade edilen dökme demirden merkezi ısıtma kazanları ile, 12'li GTİP bazında ifade edilen dövme taslakları dünya dış ticaret verilerine dahil edilememiştir.

Kullanıcı Sektörlere Göre Dünya Döküm ve Dövme Ürünleri İhracatı (Milyon \$)

	2005	2006	2007	2007 Yılında İhracatta İlk 5 Ülke ve %Payları
1-Otomotiv Sanayi İçin	177.358	194.877	222.931	Almanya (%17,2), Japonya (%12,4), ABD (%10,5), Fransa (%6,7), İtalya (%6,2)
2-Makine Sanayi İçin	89.227	104.910	124.382	Almanya (%14,1), ABD (%12,3), İtalya (%10,7), Çin (%9,8), Japonya (%6,3)
3-İnşaat Sanayi İçin	5.917	6.910	7.868	Çin (%23,1), Almanya (%9,3), İtalya (%9,2), Fransa (%8,3), ABD (%4,9)
4-Çelik Sanayi İçin	3.269	3.684	4.502	İtalya (%8,8), Japonya (%8,7), ABD (%8,6), Almanya (%8,4), G. Kore (%7,6)
5-Döküm Borular	932	1.040	1.145	Çin (%36,9), Almanya (%11,3), Hindistan (%6,9), ABD (%5,9), İtalya (%4,8)
Diğer	21.326	25.008	29.964	Almanya (%15,2), İtalya (%11,4), ABD (%9,3), Çin (%7,7), İspanya (%5,4)
TOPLAM	298.030	336.428	390.793	Almanya (%15,8), ABD (%10,9), Japonya (%9,6), İtalya (%8,1), Çin (%6,8)

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

Not: BM verilerinde en fazla 6'lı GTİP bazında veri temin edilebildiğinden, sekizli bazda ifade edilen dökme demirden merkezi ısıtma kazanları ile, 12'li GTİP bazında ifade edilen dövme taslakları dünya dış ticaret verilerine dahil edilememiştir.

1.2. KULLANICI SEKTÖRLERE GÖRE DÜNYA DÖKÜM VE DÖVME ÜRÜNLERİ İTHALATI

2007 yılında sektörün ithalatı, bir önceki seneye kıyasla yaklaşık %15,8 oranında artarak 380 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. ABD, Almanya, İngiltere, Fransa ve İspanya başlıca ithalatçı ülkelerdir. Söz konusu ülkeler 2007 yılında dünya döküm ve dövme ürünleri ithalatının %43'ünü gerçekleştirmişlerdir. Türkiye ise, anılan yılda dünya sektör ithalatında 20. sırada yer almıştır.

Döküm ve dövme ürünleri ithal eden ilk 15 ülke arasında 2007 yılında en fazla ithalat artışı %32,6 ile Hollanda'da, %27,3 ile de G. Kore'de gözlenmiştir.

Dünya genelinde otomotiv sanayine yönelik döküm ve dövme ürünlerinin ithalatı toplamdan %58 pay alırken, makine sanayine yönelik ürünler %31 pay almıştır.

Kullanıcı Sektörlere Göre Dünya Döküm ve Dövme Ürünleri İthalatında İlk 15 Ülke (Bin \$)

	ÜLKE ADI	2005	2006	2007	%Değişim 2007/2006
1	ABD	53.025.642	57.437.732	58.114.687	1,2
2	Almanya	25.033.451	28.774.708	34.107.842	18,5
3	İngiltere	16.751.040	20.292.800	24.484.761	20,7
4	Fransa	17.025.597	18.532.268	22.833.347	23,2
5	İspanya	16.251.580	18.255.904	22.750.728	24,6
6	Kanada	18.262.604	19.045.348	18.690.257	-1,9
7	Çin	11.681.693	15.122.521	18.226.580	20,5
8	İtalya	9.942.917	11.593.069	14.600.480	25,9
9	Meksika	11.168.032	12.975.778	13.426.333	3,5
10	Belçika	8.077.600	8.572.559	10.613.619	23,8
11	Japonya	6.869.348	8.416.181	10.020.207	19,1
12	Avusturya	6.343.936	7.226.719	8.440.828	16,8
13	Hollanda	4.794.132	5.884.133	7.803.477	32,6
14	G. Kore Cum.	5.000.889	5.969.945	7.601.262	27,3
15	İsveç	5.600.249	6.072.879	7.558.898	24,5
	Diğer	73.427.288	83.779.540	100.481.349	19,9
	TOPLAM	289.255.998	327.952.085	379.754.655	15,8

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

Not: BM verilerinde en fazla 6'lı GTİP bazında veri temin edilebildiğinden, sekizli bazda ifade edilen dökme demirden merkezi ısıtma kazanları ile, 12'li GTİP bazında ifade edilen dövme taslakları dünya dış ticaret verilerine dahil edilememiştir.

Kullanıcı Sektörlere Göre Dünya Döküm ve Dövme Ürünleri İthalatı (Milyon \$)

	2005	2006	2007	2007 Yılında İthalatta İlk 5 Ülke ve %Payları
1-Otomotiv Sanayi İçin	173.312	191.886	219.963	ABD (%15,7), Almanya (%8,9), İspanya (%8,1), İngiltere (%7,6), Fransa (%6,1)
2-Makine Sanayi İçin	86.324	100.677	118.687	ABD (%15,7), Almanya (%8,8), Fransa (%6,0), Çin (%5,4), İngiltere (%5,2)
3-İnşaat Sanayi İçin	5.190	6.039	6.899	ABD (%13,6), Almanya (%10,4), İtalya (%7,2), Fransa (%5,7), İngiltere (%5,7)
4-Çelik Sanayi İçin	3.493	3.882	4.477	Çin (%12,1), ABD (%7,2), Almanya (%6,1), Fransa (%5,9), İtalya (%5,8)
6-Döküm Borular	1.203	1.564	1.827	Katar (%13,4), S. Arabistan (%9,9), İspanya (%8,4), Cezayir (%7,3), İngiltere (%3,9)
Diğer	19.733	23.903	27.902	ABD (%12,9), Almanya (%10,7), Çin (%6,3), Fransa (%5,2), İtalya (%4,2)
TOPLAM	289.256	327.952	379.755	ABD (%15,3), Almanya (%8,9), İngiltere (%6,4), Fransa (%6,0), İspanya (%5,9)

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

Not: BM verilerinde en fazla 6'lı GTİP bazında veri temin edilebildiğinden, sekizli bazda ifade edilen dökme demirden merkezi ısıtma kazanları ile, 12'li GTİP bazında ifade edilen dövme taslakları dünya dış ticaret verilerine dahil edilememiştir.

2. SEKTÖRÜN TÜRKİYE'DEKİ DURUMU

M.Ö. 7000'li yıllardan günümüze döküm ve dövme ürünleri konusunda önemli bir üretim merkezi olan Anadolu'da, dokuz bin yıllık bir bilgi birikimini içeren döküm sanayi, ana büyümesini 19. ve 20. yüzyıllarda Sanayi Devrimi ile yaşamıştır. Cumhuriyet ile birlikte, döküm sanayi küçük atölyeler ve loncalar düzeninden çıkarak, büyük ölçekli sanayi üretim tesisleri haline gelmiştir. İstanbul, Bursa, Adapazarı üçgeni ile Eskişehir, Konya, İzmir, Denizli, Samsun ve Gaziantep gibi pek çok şehir günümüzde önemli üretim merkezleri olmuşlardır. Türk döküm sanayinde faaliyet gösteren 1.200 civarında kuruluş 2008 yılında toplam 1,3 milyon ton üretim yapmış ve 35 bin kişiye istihdam yaratmıştır. Sektör, nitelikli istihdam yaratmakta ancak, nitelikli eleman temininde sıkıntılar yaşamaktadır. 2008 yılında ülkemizin toplam metal döküm üretiminin miktar bazında %59'u ciro bazında da %68'i ihraç edilmiş olup, toplam ihracatın %75'i Avrupa ülkelerine gerçekleştirilmiştir. Döküm sanayinin çıktığı sektörler göre dış ticaret verileri ise aşağıda incelenmektedir.

2.1. TÜRKİYE'NİN KULLANICI SEKTÖRLERE GÖRE DÖKÜM VE DÖVME ÜRÜNLERİ İHRACATI

Günümüzde yeni teknolojileri kullanarak verimliliği artıran ve yüksek kalitede üretim yapan Türk döküm sanayi, artan iç ve dış talebin yanısıra yapılan yatırımlar sayesinde, son 15-20 yılda ihracatta önemli bir performans göstermiştir.

2005-2008 dönemi itibarıyla ise Türkiye'nin döküm ve dövme ürünleri ihracatı incelendiğinde; özellikle 2007 yılında önemli oranda artış kaydedildiği (%38), anılan dört yıllık dönemde ise toplamda %84 artışla 4,8 milyar \$'a ulaştığı görülmektedir.

Kullanıcı sektörler bakımından bakıldığında; %62 pay ile ilk sırada bulunan otomotiv sanayi için olan dökme ve dövme ürünleri ihracatını %24 pay ile makine sanayi için olan ürünlerin izlediği dikkat çekmektedir. Bu iki alt ürün grubu ihracatında 2008 yılında 2007 yılına kıyasla sırasıyla

%6,6 ve %17,8 artış meydana gelmiştir. Otomotiv sanayi için olan ürünlerde en fazla ihracat toplamda 2 milyar \$ ve %68 pay ile dizel motorlar ile kara taşıtlarının aksam ve parçalarına aittir. Makine sanayi için olan ürünlerde ise; %29 pay ile **ağır iş makinelerinin aksam ve parçaları en önemli ihracat kalemini** oluştururken, %17 pay ile diğer muslukçu eşyası ikinci, %10 pay ile de pompaların aksam ve parçaları üçüncü sırada yer almaktadır.

Türkiye'nin ülkeler itibarıyla toplam döküm ve dövme ürünleri ihracatı incelendiğinde, yaklaşık 1,5 milyar \$ ve %31 pay ile Almanya'nın ilk sırada bulunduğu görülmektedir. Diğer önemli pazarlar ise sırasıyla İtalya (%9), Fransa (%7) ve İngiltere (%6)'dir. Diğer taraftan, Türkiye'nin sektör ihracatındaki ilk 15 ülke arasında 2007 yılında en fazla ihracat artışı gerçekleşen ülkenin Mısır, ihracatında en fazla düşüşün olduğu ülkenin ise Polonya olduğu görülmektedir.

Kullanıcı sektörler bazında alt kategorilerde ihracat yapılan ülkeler incelendiğinde ise; genel olarak tüm ürün gruplarında Almanya'nın en önemli pazar olduğu dikkat çekmektedir. Sadece döküm borular kaleminde en önemli pazar ABD olarak görülmektedir.

Kullanıcı Sektörlere Göre Türkiye'nin Döküm ve Dövme Ürünleri İhracatı (Milyon \$)

	2005	2006	2007	2008	2008 Yılında İhracatta İlk 5 Ülke ve %Payları
1-Otomotiv Sanayi için	1.726	2.049	2.779	2.962	Almanya (%36), İtalya (%9,3), Fransa (%8), İngiltere (%6,8), Polonya (%4,3)
2-Makine Sanayi için	511	621	969	1.142	Almanya (%24,6), İtalya (%8,5), İngiltere (%6), Fransa (%5), Belçika (%4,5)
3-İnşaat Sanayi için	150	157	189	234	Almanya (%15,1), İtalya (%12,0), Fransa (%10,1), İngiltere (%4,8), Slovak Cum.(%4)
4-Çelik Sanayi için	39	50	68	106	Almanya (%17,7), Mısır (%9,8), İtalya (%6,6), İngiltere (%6,6), S. Arabistan (%6,4)
5-Dövme Taslakları	18	24	27	35	Almanya (%64,2), Avusturya (%10,3), Macaristan (%6,7), İtalya (%6,3), Polonya (%3,5)
6-Döküm Borular	13	12	13	15	ABD (%10), Irak (%9,5), Karadağ (%6,5), Almanya (%6,4), Mısır (%5,8)
Diğer	136	183	241	288	Almanya (%17,9), Rusya Fed.(%8,9), İtalya (%8,3), İspanya (%6,4), Yunanistan (%5,6)
TOPLAM	2.594	3.096	4.286	4.781	Almanya (%31), İtalya (%9), Fransa (%7), İngiltere (%6,3), Rusya Fed. (%3,3)

Kaynak: TÜİK

Kullanıcı Sektörlere Göre Türkiye'nin Döküm ve Dövme Ürünleri İhracatında İlk 15 Ülke (Bin \$)

	ÜLKE ADI	2005	2006	2007	2008	%Değişim 2008/2007
1	ALMANYA	756.638	943.108	1.450.976	1.483.381	2,2
2	İTALYA	254.066	300.824	420.882	433.812	3,1
3	FRANSA	144.675	170.718	274.206	334.594	22,0
4	İNGİLTERE	156.144	213.207	296.972	300.025	1,0
5	RUSYA FED.	43.101	63.436	112.414	156.851	39,5
6	POLONYA	92.309	109.138	165.626	151.479	-8,5
7	BELÇİKA	52.949	64.906	106.089	124.305	17,2
8	A.B.D.	101.598	112.886	120.320	118.320	-1,7
9	EGE SER. BÖL.	82.825	91.407	115.400	115.960	0,5
10	İSPANYA	46.130	66.543	96.847	99.359	2,6
11	ROMANYA	34.736	45.646	66.807	91.619	37,1
12	İRAN	45.128	41.616	59.688	82.882	38,9
13	HOLLANDA	32.236	38.674	55.808	76.922	37,8
14	MISIR	27.436	31.784	39.091	67.780	73,4
15	AVUSTURYA	23.298	27.310	44.348	51.982	17,2
	DİĞER	700.266	774.839	860.183	1.091.405	26,9
	TOPLAM	2.593.535	3.096.042	4.285.656	4.780.676	11,6

Kaynak: TÜİK

2.2. TÜRKİYE'NİN KULLANICI SEKTÖRLERE GÖRE DÖKÜM VE DÖVME ÜRÜNLERİ İTHALATI

Türkiye'nin 2008 yılında döküm ve dövme ürünleri ithalatı bir önceki yıla kıyasla %5,4 artışla 4,8 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin bu sektörde 2008 yılında ihracat artış oranı ithalata kıyasla daha yüksek oranlı bir artış olup, yaklaşık %12'dir. 2005 yılında sektörde dış ticaret açığımız 645 milyon \$ iken, 2008 yılına gelindiğinde bu rakam 17 milyon \$'a gerilemiştir. Bu da sektörün geçen dört yıl içerisinde ihracat lehine gösterdiği gelişimi açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Kullanıcı sektörler bakımından bakıldığında; %66 pay ile ilk sırada bulunan otomotiv sanayi için olan dökme ve dövme ürünleri ithalatını %23 pay ile makine sanayi için olan ürünlerin izlediği dikkat çekmektedir. Bu iki alt ürün grubu ihracatında 2008 yılında 2007 yılına kıyasla sırasıyla %3,7 ve %7,6 artış meydana gelmiştir. İhracatta 3. sırada inşaat sanayi için olan dökme ve dövme ürünleri alt ürün grubu yer alırken, ithalatta 3. sırayı çelik sanayi için olan ürünler almıştır.

Otomotiv sanayi için olan ürünlerde en fazla ithalat %28 pay ile kara taşıtları için vites kutuları aksam ve parçalarına aittir. Makine sanayi için olan ürünlerde ise; %41 pay ile diğer muslukçu eşyası en önemli ithalat kalemini oluştururken, %12 pay ile pompaların aksam ve parçaları ikinci, %8 pay ile de ağır iş makinelerinin aksam ve parçaları üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye'nin makine sanayi için olan döküm ve dövme ürünlerinin hem ihracatında hem de ithalatında ilk üç ürün grubu aynı olmakla birlikte sıralamada değişiklikler söz konusudur. Örneğin; ihracatta ilk sırada yer alan ağır iş makinelerinin aksam ve parçaları ithalatta üçüncü sırada yer almakta olup, anılan ürün grubunda ülkemizin 333 milyon \$ ihracatına karşılık 88 milyon \$ ithalatı söz konusudur.

Türkiye'nin ülkeler itibarıyla toplam döküm ve dövme ürünleri ithalatı incelendiğinde, ihracatta olduğu gibi en önemli tedarikçi ülkenin Almanya (%32 pay) olduğu, onu İtalya (%13 pay), Fransa (%9,6 pay), Çin (%7,1 pay) ve Japonya (%6,1 pay)'nın izlediği görülmektedir. Alt kategorilerde

ithalat yapılan ülkeler incelendiğinde ise; çelik sanayi ve inşaat sanayi için olan ürünler hariç olmak üzere, genelde tüm ürün gruplarında Almanya'nın en önemli tedarikçimiz olduğu dikkat çekmektedir. Çelik sanayi için ithal edilen ürünlerde en önemli tedarikçi ülkeler sırasıyla İspanya, Japonya, Çin, Fransa ve Güney Kore'dir. İnşaat sanayi için ithal edilen ürünlerde ise Türkiye'nin en önemli tedarikçisi %34,2 ile İtalya'dır.

Kullanıcı Sektörlere Göre Türkiye'nin Döküm ve Dövme Ürünleri İthalatı (Milyon \$)

	2005	2006	2007	2008	2008 Yılında İthalatta İlk 5 Ülke ve %Payları
1-Otomotiv Sanayi İçin	2.320	2.624	3.031	3.144	Almanya (%36), Fransa (%11,7), İtalya (%10,8), Japonya (%7,8), İngiltere (%7,2)
2-Makine Sanayi İçin	575	788	1.008	1.085	Almanya (%26,5), İtalya (%17,7), Çin (%14,9), ABD (%5,1), Fransa (%5,1)
3-Çelik Sanayi İçin	137	78	126	158	İspanya (%12), Japonya (%10,1), Çin (%9,8), Fransa (%9,4), G. Kore Cum. (%8,4)
4-İnşaat Sanayi İçin	39	57	70	81	İtalya (%34,2), Almanya (%25,6), Çin (%7,9), Fransa (%6,1), Tayland (%4,0)
5-Dövme Taslakları	30	28	50	34	Almanya (%94,8), Fransa (%1,8), İtalya (%1), Sırbistan (%0,9), Romanya (%0,8)
6-Döküm Borular	7	6	22	8	Almanya (%32,6), Fransa (%21,6), Polonya (%17,2), İtalya (%11,7), ABD (%6,1)
Diğer	131	183	246	289	Almanya (%24,6), İtalya (%23,1), Çin (%10,1), ABD (%6,9), Fransa (%5,8)
TOPLAM	3.238	3.764	4.553	4.797	Almanya (%32,3), İtalya (%13), Fransa (%9,6), Çin (%7,1), Japonya (%6,1)

Kaynak: TÜİK

Kullanıcı Sektörlere Göre Türkiye'nin Döküm ve Dövme Ürünleri İthalatında İlk 15 Ülke (Bin \$)

	ÜLKE ADI	2005	2006	2007	2008	%Değişim 2008/2007
1	ALMANYA	949.154	1.162.728	1.483.426	1.550.688	4,5
2	İTALYA	435.407	511.562	623.741	638.291	2,3
3	FRANSA	415.229	404.692	469.061	461.683	-1,6
4	ÇİN HALK CUM.	70.825	161.354	265.243	342.357	29,1
5	JAPONYA	195.661	231.228	256.749	295.844	15,2
6	İNGİLTERE	374.564	352.673	297.336	256.084	-13,9
7	İSPANYA	142.400	143.049	163.912	173.996	6,2
8	GÜNEY KORE CUM.	131.978	133.194	145.952	133.122	-8,8
9	A.B.D.	79.558	100.703	115.205	132.899	15,4
10	ÇEK CUMHURİYETİ	48.189	37.339	91.661	131.115	43,0
11	POLONYA	21.105	36.299	56.056	74.271	32,5
12	İSVEÇ	23.170	31.015	40.309	49.068	21,7
13	HOLLANDA	31.106	30.037	49.158	48.809	-0,7
14	MACARİSTAN	45.163	83.888	75.475	46.573	-38,3
15	HİNDİSTAN	12.255	25.587	31.162	37.681	20,9
	DİĞER	262.319	318.286	388.543	424.843	9,3
	TOPLAM	3.238.082	3.763.634	4.552.990	4.797.322	5,4

Kaynak: TÜİK

2. DEĞERLENDİRME

Türk döküm sektörü, tasarım, prototip, testler ve nihai ürün açısından teknik bilgi birikimi ve tesisleri ile makine, taşıt araçları, savunma sanayi ve daha birçok sektörün üretim taleplerini karşılayabilecek yetenektedir.

Ancak, hizmet verilen sektörler itibariyle değerlendirildiğinde, Türk döküm sektörü ile dünya döküm sektörü arasında bazı farklılıklar söz konusudur. Hem ülkemizde ve hem de dünya genelinde döküm sektörünün çıktığı sektörler (üretim yönlendirildiği sektörler) incelendiğinde, ilk sırada otomotiv sektörünün yer aldığı dikkat çekmektedir. Ancak ülkemizde 2. önemli alan inşaat ve makinelerine yönelik iken, bu grup dünya genelinde daha geride kalmaktadır. Örneğin, dünya genelinde döküm sektörünün çıktığı sektörler arasında öne çıkan alanlardan olan petrol ve kimya endüstrisi, demiryolları sektörü Türkiye’de daha alt sıralarda öneme sahiptir. Bu bağlamda, sektörün dünya pazarına penetrasyonu için üretim gamını genişletmesi ve yayması gerekmektedir.

Döküm sektörünün en önemli sıkıntıları arasında; yeni yatırım için arazi temini gelmekte olup, sanayinin yoğun olduğu büyük şehirlerde ve sanayi bölgelerinde arazi bedellerinin yüksek olması nedeniyle yatırımlar imkansız hale gelmektedir. Diğer taraftan, katma değeri yüksek olan bu sektörde en önemli girdiler enerji ve işçiliktir. Dolayısıyla bu alanlarda yapılacak tasarruflar sektördeki rekabet gücümüzü olumlu yönde etkileyecektir.

Üretiminin büyük bir bölümünü otomotiv ve ilişkili sektörlerle satan döküm sektörü, yaşanan ekonomik kriz nedeniyle bu müşterilerde ve diğer pazarlarda yaşanan daralma sonucu %30-40 arasında küçülme yaşamaktadır. Bu daralma, birçok küçük döküm fabrikasının kapanmasına, orta ve büyük ölçekli fabrikalarda ise önemli sayıda personelin azaltılmasına neden olmaktadır. Sektörde, 2009 yılında 6 bin kişi doğrudan, 5 bin kişi de dolaylı olmak üzere toplam 10 binin üzerinde personel daralmasının yaşanacağı tahmin edilmektedir.

Kaynaklar:

- TÜİK verileri
- BM verileri
- Döküm ve Dövme Ürünleri Sektör Notu, İGEME
- Türkiye Döküm Sektörüne Yönelik Sanayi Strateji Belgesi, TÜDOKSAD